

Kommunledningsförvaltningen
Marcus Wennerström
marcus.wennerstrom@enkoping.se

Kommunstyrelsen

Svar på remiss - Promemorian Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (Ds 2024:24)

Förslag till kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar att:

1. anta förslag på remissvar gällande SOU 2024: 24, daterat 2024-01-10.

Ärendet

Bakgrund

Enköpings kommun har blivit utpekad remissinstans för Ds 2024:24 "Utökade registerkontroller vid anställning i kommun". Med detta svar redogör Enköpings kommun för sina ställningstaganden och medskick till utredningen.

Sammanfattning av promemorian

Promemorian har sett över möjligheterna att kontrollera anställda och personer som erbjuds anställning eller uppdrag inom kommunerna mot belastningsregistret och misstankeregistret. Syftet är att ge bättre förutsättningar för bakgrundskontroller. På så vis ska bland annat risken för infiltration och inre påverkan minska. I uppdraget har anställningar och uppdrag kopplat till skolverksamhet varit undantaget.

Promemorian landar i stort i att föreslå ändringar på tre huvudområden:

1. registerkontroll vid arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning;
2. utökade uppgifter vid registerkontroll inför arbete med barn, samt;
3. registerkontroll i syfte att upprätthålla ett verksamhetskydd.

För de två första kategorierna föreslår utredningen att förfarandet vid anställning ser ut som så att den individ som är aktuell för en anställning eller uppdrag visar upp ett utdrag från polismyndigheten som redogör för eventuella domar. Utdraget visar även registreringar i misstankeregistret där åtal väckts inom specificerade (och motiverade) delar av brottsbalken.

För registerkontroll i syfte att upprätthålla verksamhetsskydd ser processen annorlunda ut. Där liknar kontrollen i stort den som idag finns för registerkontroller utifrån säkerhetsskyddslagen (2018: 585). Precis som för registerkontroller utifrån säkerhetsskyddslagen föreslås Säkerhetspolisen ansvara för att genomföra registerkontrollen. Det förfarandet innebär att uppgifter som framkommer i registerkontrollen endast får lämnas ut efter en prövning av uppgifternas relevans av Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden.

Promemorian lämnar inget förslag på att prövning ska kunna ske återkommande under en anställning. Anledningen till detta är att intrånget i den enskildes integritet inte kan motiveras. Med anledning av det finns inget utrymme för att ge kommuner rätt till att regelmässigt göra förnyade eller löpande registerkontroller under pågående anställning.

Sammanfattning av Enköpings kommuns ställningstaganden

Enköpings kommun gör följande ställningstaganden i relation till Promemorian:

- Enköpings kommun tillstyrker förslaget till lag om registerkontroll vid anställningar till kritiska befattningar i kommuner
- Enköpings kommun föreslår att förslaget kompletteras med ett krav på analys av vilka befattningar inom kommunen som ska kontrolleras
- Enköpings kommun välkomnar individens möjlighet att ta del av, och yttra sig, i relation till resultatet av registerkontrollen
- Enköpings kommun föreslår att möjligheten att överklaga ett negativt anställningsbesked utifrån förtydligas
- Enköpings kommun föreslår att det inrättas krav på en analys hos verksamhetsutövare som identifierar vilka befattningar som berörs av möjligheten till bakgrundskontroll, samt att det i analysen också motiveras varför
- Enköpings kommun föreslår att det ska vara möjligt för arbetsgivaren att dokumentera och följa upp resultatet av en registerkontroll utifrån föreslagna lag
- Enköpings kommun föreslår att lämplig myndighet, förslagsvis Brottsförebyggande rådet, ges i uppdrag att studera och utvärdera implementeringen av den föreslagna lagen.
- Enköpings kommun föreslår att en utredning tillsätts för att utvärdera för och nackdelar med att tillämpa klarering som alternativ till rådande system för registerkontroller.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid Kommunledningsförvaltningen. Huvudsakligen har HR-avdelningen och Trygghets- och säkerhetsavdelningen varit involverade i beredningen.

Kommunledningsförvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningen bedömer att promemorian kommer med ett antal välkomna förslag om att utöka möjligheten till registerkontroller för anställningar inom kommun. Samtidigt bedömer Enköpings kommun att frågan om registerkontroller i relation till de nya förslagen om registerkontroll för att upprätthålla ett verksamhetsskydd inte är så pass tydlig som vore önskvärt. Det handlar exempelvis om vilka typer av befattningar som kan ingå. Det handlar även om hur tidigare brott eller misstanke om brott påverkar risken för att individer ska begå nya brott samt hur ett utfall i registerkontrollen hanteras på ett lämpligt sätt av den anställande verksamheten.

Ekonomiska konsekvenser

Enköpings kommun ser inte att förslaget kommer att leda till några större ekonomiska konsekvenser för kommunen. Beroende på utformningen av registerkontroller med anledning av verksamhetsskydd kan det innebära relativt stora administrativa konsekvenser för kommunen, något som i sin tur skulle innebära ekonomiska konsekvenser. Då det operativa tillvägagångssättet inte är särskilt tydligt beskrivet i promemorian är det svårt att i nuläget uppskatta hur stor administrativ pålaga det kan komma att bli. Samtidigt är det viktigt att betona att den pålagan i så fall härrör till hur kommunen tillämpar frågan om verksamhetsskydd.

Sociala och miljömässiga konsekvenser

Registerkontroller och bakgrundskontroller har med stor sannolikhet konsekvenser för personer som tidigare har dömts eller åtalats för brott. Även om skyddet av dem vi ska värna är prioriterat ser Enköpings kommun att en utökning av registerkontroller för fler tjänster innebär därvid också sannolikt att individer kommer att välja att inte söka arbeten de annars är kvalificerade för. Med anledning av det ser Enköpings kommun att det finns en risk där en bredare tillämpning av registerkontroller riskerar att leda till att fler personer som tidigare begått eller åtalats för brott riskerar hamna än längre från arbetsmarknaden. En sådan utveckling kan bli problematisk då tillgången till arbete är en av de viktigaste faktorerna för att minska risken för återfall i brott.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad, 2025-01-10

Förslag, Svar på remissen "promemorian utökade registerkontroller vid anställning i kommun (Ds 2024:24)", daterat 2025-01-10

Missiv, Remiss - Promemorian Utökade registerkontroller vid anställning i kommun
Remiss, Promemorian Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (Ds
2024:24)

Daniel Jansson- Hammargren
Kommundirektör
Enköpings kommun

Marcus Wennerström
Trygghets- och säkerhetschef
Enköpings kommun

Beslutet skickas till:

Regeringskansliet, Justitiedepartementet, ju.remissvar@regeringskansliet.se , för
hantering

Regeringskansliet, Justitiedepartementet, Ju.L4@regeringskansliet.se , för
kännedom